

Piotr Romanowicz

Biblioteka Miejska w Łodzi

Biblioteka Składowa

e-mail: piotr.romanowicz@biblioteka.lodz.pl

 <https://orcid.org/0000-0002-6492-2069>

Łódzka Biblioteka Składowa jako efekt łączenia bibliotek dzielnicowych

DOI: <https://doi.org/10.18778/0860-7435.35.01>

Abstrakt: Tworzenie nowych, dużych sieci bibliotek często niesie ze sobą potrzebę wdrażania nowych rozwiązań, które mają na celu zagospodarowanie i „ocalenie” dokumentów piśmienniczych przed ich nadmierną selekcją. Przykładem tego jest łódzka Biblioteka Składowa przedstawiona w artykule. Charakterystyka i analiza działalności objęła pierwsze cztery lata jej funkcjonowania.

Słowa kluczowe: biblioteka składowa, selekcja zbiorów, Biblioteka Miejska w Łodzi, składowanie, bookcrossing

Wstęp

Biblioteki składowe nie są szeroko opisywanym tematem w prasie bibliotekarskiej. W większości artykułów przedstawia się zagraniczne składnice i realizowane w nich pomysły na zagospodarowanie, archiwizowanie i ponowne wykorzystywanie nieatrakcyjnych w danym momencie dokumentów piśmienniczych. Brakuje natomiast publikacji na temat funkcjonowania tego rodzaju bibliotek w Polsce.

Celem autora artykułu jest próba uzupełnienia tej luki i podzielenie się swoimi doświadczeniami nabytymi podczas budowania łódzkiej Biblioteki Składowej od podstaw.

W artykule zostaną przedstawione okoliczności powstania łódzkiej Biblioteki Składowej, jako nowej samodzielnej jednostki wchodzącej w skład struktury organizacyjnej Biblioteki Miejskiej w Łodzi, a także analiza działań i metod pracy tejże jednostki, wynikających z nowej charakterystyki powierzonych jej zadań i funkcji. W pracy wykorzystano metodę analizy i krytyki piśmiennictwa oraz materiały źródłowe, czyli sprawozdania Biblioteki Składowej opisujące jej funkcjonowanie w latach 2018-2021.

Stan badań nad bibliotekami składowymi

Informacje o bibliotekach składowych możemy znaleźć w publikacji *Współpraca bibliotek w zakresie gromadzenia zbiorów* (Świdorski, 1964), w której występują głównie opisy zagranicznych instytucji. Autor sugeruje jednocześnie, że w Polsce, można byłoby rozpocząć dyskusję nad ich powołaniem, nawet eksperymentalnie (z powodu braku odpowiedniego budownictwa dostosowanego do wymogów bibliotecznych w tamtym czasie).

Wydana w 1971 roku *Encyklopedia wiedzy o książce* definiuje biblioteki składowe jako:

składnice, gdzie pewna liczba B. współpracujących w skali regionalnej lub lokalnej przechowuje wycofane ze swych magazynów mało używane wydawnictwa. B.s. udostępniają swe zbiory wszystkim współpracującym księżnikom. Jednym z warunków dobrego działania B.s. jest zapewnienie łatwego i szybkiego dostępu do magazynowanych materiałów, co wiąże się z posiadaniem przez współpracujące B. katalogu zbiorów B.s. oraz sprawnych środków łączności i transportu (...) (Birkenmajer i in., red. 1971, s. 260)

Dodatkowo możemy przeczytać, że pierwszą biblioteką składową była powołana w 1942 roku biblioteka w Bostonie w Stanach Zjednoczonych (Birkenmajer i in., red. 1971, s. 260).

Encyklopedia zawiera również definicję Zbiornicy książek, która została powołana po drugiej wojnie światowej (Birkenmajer i in., red. 1971, s. 2586). Jej ówczesne zadania pokrywają się częściowo z funkcją współczesnych bibliotek składowych, dlatego można uznać ją za ich pierwowzór.

Władysław Piasecki w swoim artykule *Biblioteki składowe* stwierdza, że „w szerokim znaczeniu pojęcia biblioteki składowej mieści się także zbiornica” (1974, s. 265-277).

Autor podjął próbę ogólnego scharakteryzowania tematu w oparciu o dostępną dla siebie literaturę przedmiotu i podróże zagraniczne do bibliotek

pełniących zadania bibliotek składowych. Piasecki odwiedził składnice w Wielkiej Brytanii i USA, gdzie stosowano różne kryteria gromadzenia nieczytanych książek jak i ich podziałów, ze względu na konkretne zadania im przyświecające. Były nimi np. kryteria zasięgu terytorialnego, kryteria użytkownika, rodzajów bibliotek, warunków pomieszczenia, metod magazynowania i udostępniania a nawet metod finansowania. Natomiast sam Piasecki stwierdza we wnioskach, że jego artykuł jest tylko przeglądem zagadnień, które ma wykazać jak bardzo temat bibliotek składowych jest złożony i problematyczny. Zaznacza, że oprócz zwolenników składnic są też ich przeciwnicy, tacy jak Helena Harrar czy Burghard Burgemaister. Za radą autora ich stanowiska powinny być wysłuchane, ale ostatecznie odrzucone, by nie blokowały samej idei tworzenia bibliotek składowych (1974, s. 265-277).

W książce *Biblioteka składowa i jej problemy*, wydanej przez Instytut Książki i Czytelnictwa, znajdują się artykuły dotyczące działalności zagranicznych bibliotek składowych jak również planów na tworzenie nowych składnic:

- Nagyne Racz opisuje Centralną Bibliotekę Składową węgierskiej Biblioteki Narodowej, jej cele oraz profil gromadzonych zbiorów. (Wiącek, red., 1978, s. 45).
- L. Hjuler przedstawia Duńską bibliotekę Składową dla Bibliotek Publicznych wraz z historią jej powstania, metodami pracy i celami do realizacji w przyszłości. (Wiącek, red., 1978, s. 72).
- G. Schwarz z kolei skupia się na zagadnieniu składowania rzadziej wykorzystywanego piśmiennictwa w Niemieckiej Republice Demokratycznej (Wiącek, red., 1978, s. 57).
- F. N. Paszczenko i A. B. Papierno przedstawiają pomysły i rozwiązania na temat projektowania budynków bibliotek składowych jak i samego ich budowania (Wiącek, red., 1978, s. 82).
- J. A. Grichanow i V. M. Oskina prezentują teorię i praktykę w deponowaniu zasobów w bibliotekach składowych (Wiącek, red., 1978 s. 29).
- M. Stanczew wymienia bułgarskie metody i sposoby na radzenie sobie z przyrostem piśmiennictwa, jego składowaniem dla ponownego wykorzystania (Wiącek, red., 1978, s. 66).
- J. Thuss opisuje system depozytowy dla czasopiśmiennictwa niemieckiego, poprzez przeniesienie go na nośniki mikrograficzne (Wiącek, red., 1978, s. 95).
- H. L. Totten przedstawia proces selekcji materiałów bibliotecznych do późniejszego składowania dla amerykańskich bibliotek naukowych (Wiącek, red., 1978, s. 7).

W publikacji zamieszczono również tekst *Rozporządzenia o deponowaniu krajowych zasobów bibliotecznych w bibliotekach składowych dla ZSRR* (Wiącek, red., 1978, s.18).

Zaden z dostępnych w tekście artykułów nie jest bezpośrednio związany z polskimi realiami bibliotek składowych.

O Duńskiej Bibliotece Składowej dla Bibliotek Publicznych wspomina również Jan Wołosz w artykule *Dobre bibliotekarstwo w państwie duńskim* opublikowanym w „Poradniku Bibliotekarza”. Opisując duńską sieć biblioteczną nadmienia, że Duńska Biblioteka Składowa powstawała w 1967 roku jako eksperyment, który zakończył się sukcesem. Zgromadzone egzemplarze były wypożyczane lub przekazywane na własność bibliotekom, które podjęły z nią współpracę. Wykazy zbiorów zostały umieszczone na mikrofilmach i w sieci komputerowej (1996, s. 12).

Jan Antos w artykule *Kilka spostrzeżeń z działalności Biblioteki Składowej* opublikowanym w „Poradniku Bibliotekarza” opisuje powstanie i pierwszych dziewięć lat działalności biblioteki składowej będącej filią Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Łodzi. Zwraca uwagę na istotną rolę Kuratorium Oświaty i Wychowania, które powołało ją do życia i ustanowiło jej organizację, zadania i zasady działania. W ogólnym założeniu, miała ona działać na rzecz prawidłowej gospodarki zgromadzonymi zbiorami bibliotecznymi znajdującymi się w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych województwa łódzkiego. Dodatkowo nie miała pełnić funkcji archiwizacyjnej dla całości wyselekcjonowanego księgozbioru z bibliotek szkolnych a magazynować jedynie książki i czasopisma szczególnie cenne, na które przejściowo nie było zapotrzebowania (1991, s. 50).

Jedną z nowszych publikacji stanowi praca Lucjana Bilińskiego *Selekcja materiałów bibliotecznych*. Temat bibliotek składowych przywołuje autor w piątym rozdziale książki zatytułowanym *Przemieszczanie zbędnych materiałów bibliotecznych do biblioteki składowej lub magazynów druków rzadziej wykorzystywanych*. Podaje podstawę prawną ich powoływania, krótką charakterystykę i metody działania. Wymienia istniejące składnice działające w strukturach takich bibliotek jak szczecińska Książnica Pomorska, gdańska Wojewódzka Biblioteka Publiczna i warszawska Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka. Nadmienia również, że o ile powstawanie bibliotek składowych można oceniać w kategoriach sukcesu to mogą one jednak sprzyjać kunktatorstwu w podejmowanych decyzjach dotyczących selekcji księgozbioru (2004, s. 23).

Powody powstania Biblioteki Składowej w Łodzi

Nowa instytucja kultury – Biblioteka Miejska w Łodzi (BMwŁ) – została powołana w 2018 roku. Powstała na mocy Uchwały Nr LII/1286/17 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 czerwca 2017 roku z połączenia pięciu odrębnie zarządzanych Miejskich Bibliotek Publicznych, którymi były MBP Łódź-Bałuty, MBP Łódź-Górna, MBP Łódź-Polesie, MBP Łódź-Śródmieście, MBP Łódź-Widzew.

Do 2018 roku w Łodzi funkcjonowało pięć miejskich bibliotek dzielnicowych. Każda z nich posiadała własną politykę gromadzenia zbiorów. Tylko MBP Łódź-Górna miała centralny zakup, reszta bibliotek dzielnicowych zbiory nabywała i opracowywała indywidualnie. W następstwie centralizacji bibliotek polityka gromadzenia zbiorów uległa ujednoczeniu. Dla wszystkich bibliotek zaczął obowiązywać centralny zakup książek. Zmiany nastąpiły również w liczbie posiadanych zbiorów, ponieważ skumulowały się zasoby książkowe 79 filii bibliotecznych. Dotyczyło to zarówno pozycji zinwentaryzowanych jak i darów książkowych od czytelników. W sytuacjach, kiedy następowały połączenia mniejszych filii bibliotecznych w jedną większą jednostkę, naturalnym było dublowanie się tych samych tytułów książek. Przy remontach i nowej aranżacji wnętrza bibliotek zmianie ulegała również liczba regałów bibliotecznych. By uatrakcyjnić księgozbiór dla czytelników, modyfikacji uległ również profil zbiorów. Wyżej wymienione czynniki spowodowały, że duża liczba książek nie mogła już pomieścić się na regałach bibliotecznych. Stan fizyczny i wartość intelektualna nie pozwalała przeznaczyć ich na makulaturę, dlatego potrzebne było utworzenie jednostki, która miałaby za zadanie je przejąć i po wewnętrznej selekcji powtórnie zagospodarować. Rolę tę powierzono Bibliotece Składowej.

Akty prawne

Uchylona już ustawa o bibliotekach z 1968 roku przewidywała tworzenie bibliotek składowych jako instytucji przeznaczonych do przechowywania rzadko wykorzystywanych materiałów bibliotecznych (Ustawa, 1968).

Obecnie sytuacja wygląda inaczej. Aktualna ustawa o bibliotekach nie wspomina o organizowaniu bibliotek składowych, jednocześnie jednak nie zakazuje ich tworzenia, co dało możliwość powołania takiej instytucji w Łodzi (Ustawa, 1997).

Cele łódzkiej Biblioteki Składowej

Jak zaznaczono na wstępie łódzka Biblioteka Składowa miała za zadanie przejąć i usystematyzować zbiory zdublowane, rzadko wykorzystywane oraz dary książkowe przekazywane przez czytelników. W ogólnym założeniu miała ona pełnić funkcję magazynową i „rozdzielczą”¹ dla filii bibliotecznych Biblioteki Miejskiej w Łodzi. Na mocy decyzji ówczesnego dyrektora Pawła Brauna, biblioteka dodatkowo mogła podjąć współpracę z innymi jednostkami kultury, stowarzyszeniami, organizacjami pożytku publicznego. Książki przekazywane są na podstawie dokumentów o nieodpłatnym przekazaniu.

Biblioteka Składowa nie pełni roli archiwalnej z wyjątkiem książek wydanych przed 1945 rokiem. Nie gromadzi również czasopism i wydawnictw audiowizualnych.

Metody pracy i opis łódzkiej Biblioteki Składowej

Bibliotekę Składową zorganizowano w budynku dawnej filii nr 11 Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Śródmieście. Przy wyborze lokalu wzięto pod uwagę względy ekonomiczne oraz lokalizację budynku. Biblioteka Składowa znajduje się w na parterze kamienicy przy ulicy Adama Próchnika 7. Całkowita powierzchnia użytkowa to 160 m². Na wyposażeniu biblioteki znajduje się 57 regałów bibliotecznych, dwa stanowiska komputerowe, 4 wózki biblioteczne i 5 czytników kodów kreskowych. Obsada liczy dwoje pracowników etatowych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu. Jest to bibliotekarka i bibliotekarz z wieloletnim stażem.

Jednym z założeń było, by pracownicy mieli doświadczenie w pracy z książką i czytelnikiem. Pomaga to w selekcjach księgozbiorów bibliotecznych, w których, na prośbę kierowników filii, biorą udział pracownicy Biblioteki Składowej.

Biblioteka Składowa od 2020 roku posiada własny katalog OPAC (*Online Public Access Catalog*), przeznaczony tylko dla filii bibliotecznych Biblioteki Miejskiej w Łodzi. Pracownicy filii mogą przeglądać inwentarz Biblioteki Składowej, jak również zamawiać wybrane pozycje dla swoich jednostek. W tym miejscu należy zaznaczyć, że książki skatalogowane przez pracowników Biblioteki Składowej to pozycje starannie wyselekcjonowane pod względem stanu fizycznego i atrakcyjności dla czytelników. Są to w dużej mierze pozycje nie starsze niż 10 lat lub wydane wcześniej, lecz często poszukiwane a posiadające bardzo dobry stan fizyczny. Biblioteka Składowa pracuje w systemie

---

¹ Funkcja „rozdzielcza” dla innych filii bibliotecznych wykorzystana została wcześniej np. w Danii przez Duńską Bibliotekę Składową powstałą w 1968 roku. (Wiącek, red., 1978, s. 77)

bibliotecznym Patron i dla nowo wprowadzanych książek pracownicy samodzielnie tworzą opisy bibliograficzne. Przy tworzeniu opisu przyjęto zasadę „minimalnej pracy bibliotecznej”². Przyspiesza to czas, w jakim zbiory są dostępne dla bibliotek. W obecnym modelu gromadzenia książki wybrane przez filie biblioteczne są ubytkowane z inwentarza Biblioteki Składowej, a następnie wpisywane są do inwentarza filii jako dary od czytelnika.

Pozycje starsze i w gorszym stanie fizycznym, ale nadające się do ponownego wykorzystania (po gruntownym oczyszczeniu) nie są katalogowane w systemie bibliotecznym, a jedynie liczone z wykorzystaniem czytników kodów kreskowych. Pozwala to zautomatyzować proces przejmowania książek przez bibliotekę. Sczytane książki układane są na regałach bibliecznych alfabetycznie w obrębie działu. Starsze książki są dostępne dla filii bibliecznych podczas wizyt indywidualnych. W tym systemie pracownik filii może z autopsji ocenić czy dana pozycja kwalifikuje się na uzupełnianie jego księgozbioru.

Wszystkie książki wybrane przez pracowników filii bibliecznych są pakowane i przewożone do miejsc ich przeznaczenia. Biblioteka Miejska w Łodzi dysponuje własnym transportem samochodowym.

W latach 2018-2021 Biblioteka Składowa przejęła od filii BMwŁ łącznie 27 491. książek z selekcji bibliecznych i 53 501 książek z darów od filii bibliecznych i innych źródeł. Natomiast do filii przekazano 27 600 książek³.

Biblioteka Składowa gromadziła również książki dla nowo powstałych bibliotek, których otwarcie nastąpiło po 2018 roku. Stanowiło to dodatkowe wsparcie dla ich księgozbiorów. Każda z tych bibliotek miała przygotowaną wyselekcjonowaną partię książek, skąd bibliotekarze mogli wybrać interesujące ich pozycje. Natomiast publikacje, które nie weszły do inwentarza nowo powstałych bibliotek, zasilily zbiory Biblioteki Składowej i zostały wprowadzone do katalogu OPAC. Nowe filie biblieczne, które uzupełniły swoje księgozbiory to:

- Filia nr 14 Rozgrywka, ul. Powstańców Wielkopolskich 3
- Filia nr 15 Słówka, ul. Boya-Żeleńskiego 15
- Filia nr 32 Gdańska, ul. Gdańska 8
- Filia nr 39 Wolność, plac Wolności 4
- Filia nr 40 Odyseja, ul. Wschodnia 42
- Filia nr 63 Tuvim, ul. Tuwima 46

---

² Podobną metodę wspomina M. Stanczew w swoim artykule *Czy czekać aż powstaną biblioteki składowe* (Wiącek, red., 1978, s. 70–71).

³ Dane pochodzą ze sprawozdań rocznych Łódzkiej Biblioteki Składowej z lat 2018, 2019, 2020 i 2021.

Rozpoczęto również gromadzenie książek dla nowej biblioteki, która ma znajdować w secesyjnej kamienicy przy ulicy Zachodniej 76. Profil biblioteki w założeniu będzie ściśle związany z miastem Łódź oraz architekturą i urbanistyką.

Oprócz bieżącej współpracy z filiami BMwŁ, Biblioteka Składowa dystrybuje książki do innych instytucji w ramach nieodpłatnego przekazania dla celów bookcrossingowych. Są to pozycje z selekcji bibliotecznych i dary czytelników, które nie spełniają wymogów BMwŁ ale nadają się do ponownego wykorzystania. Instytucje, które podjęły współpracę w Biblioteką Składową to, między innymi:

- Bałucki Ośrodek Kultury ul. B. Limanowskiego 166, 91-027 Łódź
- Biblioteka przy Szkole Podstawowej Nr 70 ul. Łączna 29/31 Łódź
- Biblioteka przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Turystyczno-Hotelarskich ul. Drewnowska 171 Łódź
- Centralne Muzeum Włókiennictwa ul. Piotrkowska 282, 93-034 Łódź
- Centrum Dialogu im. Marka Edelmana ul. Wojska Polskiego 83, 91-755 Łódź
- Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS ul. Narutowicza 8/10, 90-001 Łódź
- Dom Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi, ul. Zbocze 2A 92-003 Łódź
- Dom Pomocy Społecznej przy ul. Narutowicza Narutowicza 114, 90-145 Łódź
- Dom Pomocy Społecznej w Zgierzu Chelmska 16/18, 95-100 Zgierz
- Fundacja Biuro Interwencyjnej Edukacji i Dydaktyki Artystycznej (B.I.E.D.A.) ul. Legionów 2, 90-401 Łódź
- Muzeum Etnograficzne i Archeologiczne w Łodzi ul. plac Wolności 14, 91-415 Łódź
- Oddział Terenowy w Łodzi Narodowego Instytutu Dziedzictwa, ul. Rewolucji 1905 r. nr 9
- Ogród Botaniczny u. Krzemieniecka 36/38, 94-303 Łódź
- Poradnia Zdrowia Psychicznego Przychodnia Pomost ul. Adama Próchnika 7, 90-001 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 100 ul. Piotrkowska 44, 90-265 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 199 ul. Łąkowa 13, 90-562 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 56 ul. Stefana Pogonowskiego 71, 90-619 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 57 ul. Narutowicza 30, 90-135 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 71 ul. Rewolucji 1905 roku 19, 90-206 Łódź
- Przedszkole Miejskie Nr 8 ul. Zbiorcza 3, 92-328 Łódź
- Regionalne Centrum Wolontariatu „Centerko” ul. Adama Próchnika 7, 90-001 Łódź

- Stowarzyszenie Charytatywne „Słuchaj swego serca” ul. Al. Kościuszki 48, 90-427 Łódź
- Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi „Pomost” ul. Adama Próchnika 7, 90-001 Łódź
- Szkoła Podstawowa Nr 45 ul. Bojowników Getta Warszawskiego 3, 91-431 Łódź
- Szkoła Podstawowa Nr 70 ul. Rewolucji 1905 roku 22, 90-001 Łódź
- Szkoła Podstawowa Nr 94 ul. Zacisze 7/9, 90-228 Łódź
- Szkoła Specjalna przy Szpitalu Dziecięcym ul. Sporna 36/50, 90-001 Łódź
- Środowiskowy Dom Samopomocy „Przystań” ul. Adama Próchnika 7, 90-001 Łódź
- Teatr Nowy w Łodzi ul. Zachodnia 93, 90-402 Łódź
- Teatr Pinokio w Łodzi ul. Mikołaja Kopernika 16, 90-503 Łódź
- Towarzystwo Przyjaciół Łodzi ul. Piotrkowska 17/lokal 69U, 90-406 Łódź
- Dom Kultury „Ariadna” ul. Niciarniana 1/3 92-208 Łódź
- Zakład Karny Nr 1 ul. Beskidzka 54, 91-612 Łódź
- Związek Emerytów i Rencistów ul. Próchnika 5 90-408 Łódź

Kontakt z wyżej wymienionymi instytucjami i organizacjami pracownicy Biblioteki Składowej nawiązali za zgodą dyrekcji BMwŁ. Łączne do końca 2021 roku przekazano im 33 452 książek⁴. Jest to duży wkład pracy w promowanie czytelnictwa. Wiele w tych jednostek mogło rozszerzyć swoją ofertę o działania bookcrossingowe lub odświeżyć bądź wzbogacić swoje księgozbiory.

W Bibliotece Składowej nie dokonuje się oceny wartości przyjmowanych książek⁵. Dotyczy to zarówno książek pochodzących z selekcji bibliotecznej jak i darów czytelników. W swoim ogólnym złożeniu przyjmuje się wszystkie książki, które nadają się do powtórnego wykorzystania. Stan fizyczny jest głównym kryterium przy włączaniu do zbiorów Biblioteki Składowej. Tylko książki wydane przed 1945 i o szczególnej wartości są przyjmowane bez względu na stan zniszczenia. Dodatkowo wszystkie pozycje dotyczące Łodzi lub z nią związane trafiają do Biblioteki Składowej bez rygору stanu fizycznego.

Inaczej niż np. National Repository Library – NRL, fiński odpowiednik narodowej biblioteki składowej (Grabowska, 2012, s. 292) łódzka Biblioteka Składowa nie prowadzi wypożyczeń międzybibliotecznych.

---

⁴ Dane pochodzą ze sprawozdań rocznych łódzkiej Biblioteki Składowej z lat 2018, 2019, 2020 i 2021.

⁵ Taką zasadę przyjęła wcześniej wspomniana Duńska Biblioteka Składowa (Wiącek, red., 1978, s. 73).

Wnioski

Łódzka Biblioteka Składowa od momentu powołania pełni ważną rolę w sieci łódzkich bibliotek miejskich. Do najważniejszych zalet funkcjonowania Biblioteki Składowej należy zaliczyć:

- Odciążanie filii bibliotecznych od konieczności przechowywania mniej poczytnych w danym okresie książek.
- Odciążanie bibliotekarzy od obowiązku przyjmowania darów książkowych, w większości zniszczonych bądź zdezaktualizowanych. Obecnie darczyńcy są kierowani bezpośrednio do Biblioteki Składowej, gdzie jest przeprowadzana selekcja darów pod kątem ponownego ich zagospodarowania.

Działalność składnicy wpływa znacząco na oszczędności dla BMwŁ. Wiele książek dostępnych dla filii w inwentarzu Biblioteki Składowej nie musi być specjalnie zakupywana. Dodatkowo bibliotekarze mają możliwość zamawiania drogą mailową lub telefoniczną pozycji, których nie mają w swoich zbiorach, a jest na nie zapotrzebowanie, nawet jeśli Biblioteka Składowa jeszcze nie posiada tych pozycji.

Biblioteka Składowa BMwŁ, pomimo stosunkowo krótkiej działalności stała się jednostką istotną i rozpoznawalną w łódzkim środowisku bibliotecznym oraz na terenie czytelniczej Łodzi. Książki, które z racji upływu czasu i ich wykorzystania byłyby kierowane do ubytkowania, obecnie trafiają do jednostki, która niejako nadaje im „drugie życie”.

Biblioteka Składowa wspiera działania mające na celu promowanie czytelnictwa. Wszystkie biblioteki BMwŁ mogą w dowolnej chwili pozyskiwać książki do swoich działań bookcrossingowych, które często mają miejsce przy plenerowych wydarzeniach organizowanych przez filie biblioteczne.

Bibliografia

- Antos, Jan (1991). Kilka spostrzeżeń z działalności Biblioteki Składowej. *Poradnik Bibliotekarza*, 7–8, 50–51.
- Biliński, Lucjan (2004). *Selekcja materiałów bibliotecznych*. Warszawa: Wyd. SBP.
- Birkenmajer, Aleksander i in. (red.) (1971). *Encyklopedia wiedzy o książce*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich.
- Grabowska, Hanna (2012). „Biblioteka ucząca się” – zmiany w organizacji i systemie zarządzania w Bibliotece Uniwersytetu Finlandii Wschodniej. *Biblioteka*, 16(25), 283–298.
- Grichanow, Jurij A., Oskina, Valentina M. (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 29–44). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Hjuler, Anne-Lise (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 72–81). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.

- Nagyne Racz, Aranka (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 45–56). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Paszczenko, Fiodor N., Papierno, Albert B. (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 82–94). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Piasecki, Władysław (1974). Biblioteki składowe. *Przegląd Biblioteczny*, 3, 265–277.
- Schwarz, Gerhard. (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 57–65). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Sprawozdanie z działalności Biblioteki Składowej w 2020 roku.
- Sprawozdanie z działalności Biblioteki Składowej w 2021 roku.
- Sprawozdanie z prac wykonanych w Bibliotece Składowej w 2019 roku.
- Sprawozdanie z prac wykonanych w Filii Nr 43 – Bibliotece Składowej, wrzesień – grudzień 2018 rok.
- Stanczew, Michail (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 66–71). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Świdorski, Bolesław (1964). *Współpraca bibliotek w zakresie gromadzenia zbiorów*. Warszawa: Wyd. SBP.
- Thuss, Joachim. (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 95–98). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Totten, Herman. L. (1978). Biblioteka Składowa duńskich bibliotek publicznych. W: Wiącek, H. (red.), *Biblioteka składowa i jej problemy* (s. 7–17). Warszawa: Biblioteka Narodowa. Instytut Książki i Czytelnictwa.
- Uchwała nr LII/1286/17 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 14 czerwca 2017 roku w sprawie połączenia samorządowych instytucji kultury: Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Bałuty im. Stanisława Czernika, Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Górna im. Władysława Stanisława Reymonta, Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Polesie, Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Śródmieście im. Andrzeja Struga oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej Łódź-Widzew im. Lucjana Rudnickiego i utworzenia samorządowej instytucji kultury o nazwie Biblioteka Miejska w Łodzi (2017).
- Ustawa z dnia 9 kwietnia 1968 r. o bibliotekach. (Dz.U. 1968 nr 12 poz. 63).
- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach. (Dz.U. 1997 nr 85 poz. 539).
- Wolosz, Jan (1996). Dobre bibliotekarstwo w państwie duńskim, Cz. 2. *Bibliotekarz* 3, 12.

Lodz Deposit Library as a result of merging district libraries

ABSTRACT: The creation of new, large library networks often brings with it the need to implement new solutions to manage and „save” written documents from over-selection. As an example of this is the Lodz Storage Library and its characteristics presented in the article. A characterization and analysis of the institution included first four years of its operation.

KEYWORDS: deposit library, collection selection, Municipal Library of Lodz, depot, bookcrossing